

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин
(підпис)

“28” серпня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва (назва
навчальної дисципліни)

галузь знань 07 „Управління та адміністрування”

05 «Соціальні та поведінкові науки»,

28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,

051 «Економіка»,

281 «Публічне управління та адміністрування»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва»

галузь 07 «Управління та адміністрування», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 28 «Публічне управління та адміністрування», спеціальності 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка», 281 «Публічне управління та адміністрування»

Розробник:

Клепанчук О. Ю., к.е.н, доцент кафедри фінансового менеджменту

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від 27 серпня 2020 р. №1

Завідувача кафедри
фінансового менеджменту

_____ проф. Ситник Н.С.

«27» серпня 2020 року

Затверджено Вченою радою факультету

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 року

© Клепанчук О.Ю., 2020 рік
© ЛНУ імені Івана Франка, 2020 рік

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом дисципліни є система фінансово-економічних відносин підприємства, які виникають у процесі його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Мета навчальної дисципліни

Метою є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Основні завдання

Завдання вивчення дисципліни «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» полягають у:

- опануванні сутності підприємства як суб'єкта господарювання та основних напрямків його господарсько-фінансової діяльності (операційної, інвестиційної, інноваційної, фінансової);
- опануванні методологічних та методичних засад планування діяльності підприємства;
- вивченні процесів формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- вивченні теоретичних засад формування й використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- дослідженні механізму формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- у формуванні оцінки ефективності господарської діяльності та пошуку шляхів її підвищення;
- дослідженні механізму розвитку суб'єктів підприємництва, запобігання кризових явищ та банкрутства;
- опануванні основних напрямків забезпечення економічної безпеки підприємства.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Вступ до фаху	Фінанси, гроші і кредит
Політична економія	Податкова система
Мікроекономіка	Бухгалтерський облік в галузях економіки
Математика для економістів	Облік на малих підприємствах

1.2 Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери.	Знати і розуміти: - місію й різноманітні цілі підприємства; - головні напрямки діяльності підприємства; - статут підприємства (організації). Інші правові документи, що регулюють окремі напрямки діяльності підприємства (організації).
Здатність дослідити загальна характеристику, систематизацію та методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство.	Знати і розуміти: - Поняття "номенклатура та асортимент продукції, що виробляється", "товарна", "валова", "чиста", "реалізована продукція", "валовий оборот підприємства". - товарна політика підприємства і механізм її здійснення. - життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. - формування асортименту товарів та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони партнерів; - форми співробітництва у сферах виробництва, товарообміну й торгівлі, фінансових відносин
Здатність дослідити зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. Інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми підприємства. Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми.	Знати та розуміти: - фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції. - планування параметрів виробничої програми: послідовність, методи. - визначення необхідного й можливого обсягів виробництва та реалізації продукції. - умови та критерії оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі. Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства.
Володіти знаннями про загальну характеристику, види та чинники формування (нарощування) виробничої потужності підприємства. Основні методичні принципи розрахунку виробничої потужності створеного й діючого підприємства	Знати та розуміти: - особливості визначення виробничих потужностей різногалузевих підприємств. - конверсія та диверсифікація виробничих потужностей за ринкових умов господарювання;

	- виробничі програми підприємства та її зв'язок з виробничою потужністю. - ресурсне обґрунтування виробничої програми.
Здатність дослідити суть та структуру суспільного виробництва. Фактори суспільного виробництва. Поняття та класифікацію ресурсів підприємства.	Знати та розуміти: - оцінювання потенціалу підприємства; - засади оптимізації структури потенціалу підприємства; - управління потенціалом підприємства.
Здатність дослідити поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу	Знати та розуміти: - категорії персоналу підприємства; - особливості структури персоналу різних підприємств та організації різних типів, розмірів і форм власності; - поняття й основні елементи системи управління персоналом підприємств (організацій), інших суб'єктів господарювання; - продуктивність праці як економічна категорія.
Володіти знаннями про капітал підприємства. Матеріальні активи як сукупність виробничих фондів та іншого майна підприємства. Поділ виробничих фондів на основні й оборотні, їх роль у здійсненні процесу виробництва продукції або надання послуг	Знати та розуміти: - техніко-економічне старіння знарядь праці та форми запобігання цьому (ремонт, модернізація, заміна); - амортизація основних фондів. - визначення норми амортизаційних відрахувань; - оцінку доцільності витрат на періодичний ремонт, модернізацію й заміну виробничого устаткування.
Володіти знаннями про фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Капітал як складова ресурсів підприємства, його економічна сутність та класифікація.	Знати і розуміти: - чинники, принципи та методи формування капіталу новостворюваного підприємства; - власний капітал підприємства: сутність, склад класифікація, функції та особливості створення; - позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація та особливості формування. Кредитування як механізм формування позикового капіталу. - основи теорій структури капіталу.
Здатність дослідити види діяльності та грошові потоки на підприємстві. Доходи підприємства: суть, види, формування та використання.	Знати і розуміти: - особливості ціноутворення на ринках різних типів та порядок встановлення ціни на продукцію. - аналіз беззбитковості за визначеного рівня ціни;

	- пристосування ціни (цінова тактика): знижки, зарахування; - особливості цінової політики в Україні.
Задність дослідити суть, важливість і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Оцінку фінансово-економічного стану підприємства: мету, задачі та джерела інформації.	Знати і розуміти: - прибутковість і дохідність: їх сутність та різниця між ними; - види прибутку підприємства, механізм формування, джерела формування.; - рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства.; - загальну характеристику рентабельності застосовуваних ресурсів, методику її обчислення. - рентабельність певного обсягу продукції та окремих виробів. Динаміку і способи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.
Володіти навиками трактування поняття реструктуризації підприємства. Необхідністю, сутності, причини та мети реструктуризації підприємства. Факторами реструктуризації підприємства. Формами, видами та рівнем реструктуризації та реорганізації підприємства	Знати і розуміти: - порядок та ефективність реструктуризації підприємства. - бізнес-план реструктуризації. - результати реструктуризації. - ризик менеджмент на підприємстві. - страхування як форма трансферу ризиків.
Володіти знаннями про сутність і фази розгортання кризи. Фактори, що обумовлюють виникнення кризи. Банкрутство підприємства як результат розвитку кризових явищ в його діяльності. Фінансово- економічні передумови та наслідки виникнення ситуації банкрутства.	Знати і розуміти: - доцільність розробки програми виходу підприємства з економічної кризи. - антикризове управління діяльністю підприємства. - обґрунтування стратегії створення належної економічної безпеки підприємства. - необхідні заходи й ресурси для реалізації стратегії досягнення належної економічної безпеки суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці
2.	Економічна характеристика продукції підприємства
3.	Виробнича програма підприємства
4.	Виробнича потужність підприємства
5.	Ресурсний потенціал підприємства
6.	Трудові ресурси підприємства
7.	Майнові ресурси (активи) підприємства
8.	Поточні витрати підприємства та собівартість продукції
9.	Доходи та цінова політика підприємства
10.	Ефективність діяльності та методичні засади її оцінювання
11.	Фінансові ресурси (капітал підприємства)
12.	Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінювання
13.	Фінансові результати діяльності підприємства
14.	Планування діяльності підприємства
15.	Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку
16.	Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Предмет і завдання дисципліни.

Предмет, завдання і структура дисципліни та метод її вивчення. Значення дисципліни "Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва" у підготовці фінансистів-економістів та її взаємозв'язок з іншими дисциплінами навчального плану. Організація навчання. Використання у навчальному процесі підручників, навчальних посібників, підтверджених історичних матеріалів. Організація самостійної роботи студентів.

Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин.

Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Організаційно-економічні умови функціонування підприємств. Поняття економічного суверенітету, самоокупності та самофінансування. Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика. Ринок та його інфраструктура: торговельно-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, інформаційно-інноваційна, соціальна та ін. Державний регуляторний механізм діяльності підприємства. Пряме державне регулювання діяльності підприємства, економічні важелі регулювання. Види підприємства та їх класифікація. Економічні особливості різних видів підприємств. Об'єднання підприємств. Напрями та види діяльності підприємства, права в питаннях планування та розвитку, залучення та використання ресурсів, розпорядження прибутком.

Тема 2. Економічна характеристика продукції підприємства

Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство. Поняття "номенклатура та асортимент продукції, що виробляється", "товарна", "валова", "чиста", "реалізована продукція", "валовий оборот підприємства". Товарна політика підприємства і механізм її здійснення. Життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. Формування асортименту товарів та управління ним. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони.

Тема 3. Виробнича програма підприємства

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства.

Інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми підприємства. Методичні інструменти аналізу виконання виробничої програми. Маркетинговий аналіз як передумова формування програми випуску продукції. Фактори, що визначають обсяги виробництва та

реалізації продукції. Планування параметрів виробничої програми: послідовність, методи. Визначення необхідного й можливого обсягів виробництва та реалізації продукції. Умови та критерії оптимізації обсягів випуску продукції у конкурентному середовищі. Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах. Обґрунтування оптимальної партії постачання матеріальних ресурсів. Аналіз та планування обсягів реалізації продукції підприємства. Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та сезонності реалізації продукції. Резерви зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.

Тема 4. Виробнича потужність підприємства

Поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства. Фонд часу роботи обладнання та методика його визначення. Системи і методи визначення потужності підприємства. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки. Динамічні показники виробничої потужності. Баланс виробничої потужності підприємства. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускнуєї спроможності підприємства. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності, їх класифікація і характеристика. Резерви зростання виробничої потужності підприємства.

Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства

Поняття та види економічних ресурсів. Поняття потенціалу і ресурсного потенціалу підприємства. Складові ресурсного потенціалу та їх взаємозв'язок. Взаємозв'язок окремих елементів ресурсного потенціалу підприємства. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу. Чинники, що обумовлюють рівень використання ресурсного потенціалу. Основні напрями підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.

Тема 6. Трудові ресурси підприємства

Трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів. Принципи і завдання формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінювання. Фактори, що впливають на продуктивність праці та їх класифікація. Основні напрями підвищення продуктивності праці та ефективності трудових ресурсів підприємства. Методи нормування витрат праці на підприємстві. Форми мотивації праці робітників. Системи оплати праці та їх характеристика. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. Мінімальна заробітна плата і фактори, що

її визначають. Державне регулювання мінімальної заробітної плати і її вплив на рівень ставок та окладів окремих робітників. Тарифна система, її зміст та умови використання. Сутність контрактної форми оплати праці. Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності. Форми та системи преміювання на підприємстві. Соціальні виплати та пільги як стимулюючий фактор продуктивності. Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці підприємства. Зміст плану з праці та порядок його розробки. Обґрунтування потреби підприємства у трудових ресурсах. Штатний розпис, його призначення та порядок складання. Методи планування фонду оплати праці. Шляхи раціоналізації витрат у складі фонду оплати праці підприємства.

Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства

Сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Класифікація активів підприємства. Характеристики підприємства, що визначають особливості формування його активів. Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства. Особливості необоротних активів підприємства як складової його ресурсів. Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів та джерело формування фінансових ресурсів: поняття, методи нарахування. Методичні інструменти оцінювання стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства. Нематеріальні активи підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення. Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінювання. Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація. Відмітні характеристики оборотних активів як складової ресурсів підприємства. Поняття та особливості кругообігу оборотних активів підприємства. Сутність та методика оцінювання виробничого, операційного і фінансового циклів підприємства. Запаси як складова ресурсного забезпечення підприємства: сутність, класифікація, види вартості та методи оцінювання вибуття. Дебіторська заборгованість підприємства як складова економічних ресурсів підприємства: сутність, склад, види вартості, призначення та класифікація. Сутність і класифікація грошових активів підприємства та їх еквівалентів. Відмітні особливості грошових активів як складової майнових ресурсів підприємства. Особливості кругообігу грошових активів підприємства та інструменти його забезпечення. Методичні інструменти аналізу активів підприємства. Обґрунтування планового обсягу активів підприємства: завдання, етапи та методи. Резерви прискорення оборотності активів підприємства.

Тема 8. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати підприємства виробнича собівартість продукції, послуг і робіт. Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів і поточних витрат підприємства. Класифікація поточних витрат. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. Поняття калькулювання продукції підприємства. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Управління поточними витратами за системою "директ-костингу", сфера застосування, можливості використання, порядок обчислення витрат за одно- та багатоступеневого роз-поділу маржинального (граничного) доходу. Особливості калькулювання собівартості продукції на підприємствах окремих галузей. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства. Зміст і механізм дій виробничого левериджу. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства. Шляхи раціоналізації складу витрат підприємства. Методи планування поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання. Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Тема 9. Доходи та цінова політика підприємства

Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства. Сутність, механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності. Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції: сутність та етапи розроблення. Характеристика ціноутворюючих факторів. Методи ціноутворення. Напрями забезпечення ефективності цінової політики. Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів підприємства. Планування доходів підприємства: поняття, завдання і послідовність. Етапи планування доходів підприємства. Методи планування доходів підприємства: особливості та умови їх застосування. Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства.

Тема 10. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінювання

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінювання діяльності підприємства. Види ефекту. Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики. Методичні засади оцінювання ефективності діяльності підприємства. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства. Особливості оцінювання ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової. Оцінювання ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства. Методи інтегрального оцінювання ефективності діяльності підприємства. Напрями підвищення ефективності діяльності підприємства.

Тема 11. Фінансові ресурси (капітал підприємства)

Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства. Відмітні характеристики підприємства, що визначають особливості формування його фінансових ресурсів. Кругообіг фінансових ресурсів підприємства у процесі формування його капіталу. Капітал як складова ресурсів підприємства: характеристика сутності з позицій різних підходів та принципи його формування. Класифікація капіталу підприємства. Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості. Особливості формування залежно від основних характеристик підприємства. Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості. Особливості формування залежно від основних характеристик підприємства. Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства: поняття, принципи, завдання. Особливості, форми та інструменти банківського і небанківського кредитування підприємства. Поняття структури та вартості капіталу підприємства. Методичні підходи до оцінювання ефекту фінансового важеля та середньо-зваженої вартості капіталу підприємства. Методичні інструменти аналізу капіталу підприємства: поняття, завдання, етапи та основні методи. Планування обсягу і структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи. Резерви зростання капіталу підприємства.

Тема 12. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінювання

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його дослідження. Основні елементи, що визначають фінансово-майновий стан підприємства. Поняття та методи оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Горизонтальний (трендовий) аналіз. Вертикальний (структурний) аналіз. Порівняльний (просторовий) аналіз. Аналіз фінансових коефіцієнтів (К-аналіз). Факторний аналіз. Експрес-метод діагностики фінансово-майнового стану. Сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства. Показники оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Сутність поняття фінансової стійкості підприємства. Класифікація фінансової стійкості підприємства. Показники оцінки фінансової стійкості підприємства. Сутність рентабельності діяльності підприємства. Показники оцінки рентабельності діяльності

підприємства Показники оцінки ділової активності підприємства. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства. Вимоги до інтегральної оцінки фінансово-майнового стану підприємства. Послідовність етапів здійснення інтегрального оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.

Тема 13. Фінансові результати діяльності підприємства

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства. Місце прибутку в системі економічних показників діяльності підприємства. Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення. Механізм формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності. Показники рентабельності підприємства та фактори, що їх визначають. Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства. Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій. Резерви зростання прибутку підприємства: поняття, класифікація, методика оцінювання. Використання чистого прибутку підприємства.

Тема 14. Планування діяльності підприємства

Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства. Технологія планування діяльності підприємства. Цільові характеристики діяльності підприємства, їх класифікація, вимоги до формування. Залежність цілей господарювання від стадій життєвого циклу підприємства. Дерево цілей та його побудова. Стратегічне планування діяльності підприємства. Види стратегій діяльності. Вибір та розробка стратегії. Діагностика реалізації обраної стратегії. Тактичне та оперативне планування. Система планів економічного та соціального розвитку підприємства. Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Оцінка якості планів підприємства.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. № 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р. №541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
7. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
8. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
9. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
10. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
11. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
12. Бланк І.А. Управління фінансовими ресурсами / І.А. Бланк. – М.: Омега-Л, 2010.
13. Воронкова А. Е., Вечерковські Р. З., Воронков Д. К., Калюжна Н. Г., Коренєв Е. Н., Мажура І. В. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: Монографія / Харківський національний економічний ун-т / А.Е. Воронкова (заг.ред.). – 2-е вид., переробл. і доп. — Х.: ІНЖЕК, 2008. – 520с.
14. Ганзенко П.М., Шарко М.В. Основи економіки праці: Навч. посіб., Херсон. ХНТУ, 2008. – 101 с.

Додаткова література

1. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / Є.В. Крикавський, З.С. Люльчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 696 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
3. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
4. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів ВНЗ. / [О.О. Гетьман, В.М. Шаповал]. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007.
5. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. "Академія" 2000. – 840 с.

6. Іванулів О.С. Економіка підприємства: підручник / О.С. Іванілов. – К.: Центр навч. літ-ри, 2009.
7. Колот А.М. Мотивація персоналу: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 337 с.
8. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посіб. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 352 с.
9. Метошоп, І. М. Економіка і фінанси підприємства : практикум / І. М. Метошоп, Н. І. Ящеріцина. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. - 152 с. URL <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/3303>
10. Метошоп І. М., Ящеріцина Н. І. Економіка і фінанси підприємства: – Навчальний посібник: ІФНТУНГ, 2017. – 291 с. URL <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4360>
11. Основы финансового менеджмента / Ван Хорн Д., Вахович Д.: пер. з англ. – 12-е изд. – М.: – ООО «И.Д. Вильямс», 2008.
12. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
13. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL
14. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
15. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
16. https://pidruchniki.com/84327/ekonomika/ekonomika_i_finansi_pidpriyemstv
17. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.
18. Фінанси підприємств: підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Подерьогін. – вид.
19. 6-те, переробл. та допов. – К.: Київ нац. екон. ун-т, 2006.
20. Фінанси підприємств : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін.. – К.: нац. екон. ун-т, 2006.

ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна податкова служба України <http://www.sta.gov.ua/>
4. Державна митна служба України <http://www.customs.gov.ua/>
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
7. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
8. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/
9. Налоги и бухгалтерский учет: www.basa.tav.kharkov.ua/
10. Право. Україна: www.legal.com.ua/oqi-bin/rmatrix.ogi/pravo.html
11. Українське право: www.ukrpravo.com/

